

DE CE TRATAREA DIFERENȚIATĂ A ELEVILOR

Diferențierea ar trebui să fie o practică permanentă în fiecare sală de clasă. Experiența și cercetările demonstrează că în aceleași condiții de asistență pedagogică prin tratarea diferită elevii pot avea rezultate foarte bune și reușite școlare. Tratarea diferențiată poate să aducă beneficii în dezvoltare iar inegalitățile psihofizice nu reprezintă o barieră în dezvoltarea fiecăruia. Cadrele didactice trebuie să asigure valorizarea maximă a potențialului fiecărui elev pentru ca șansele să fie egale pentru fiecare.

Fiecare elev are individualitatea lui definită de o serie de aspecte dintre care menționăm:

- specificul psihologic reprezentat de anumite particularități ale proceselor sale psihice; factori cognitivi (gândire, limbaj, memorie) și non-cognitivi (atitudini, aspirații, interese), temperament, personalitate:

- particularitățile funcționale ale sistemului nervos și ale analizatorilor;
- nivel diferit de dezvoltare intelectuală și de cunoștințe ;
- mediul familial:
- experiența de viață și un anumit stil și ritm de a învăța .

O educație intelectuală diferențiată se fundamentează pe construirea unor demersuri educative care să fie elaborate numai după ce:

- au fost stabilite cauzele și motivele rezultatelor bune și ale nereușitelor;
- au fost stabilite modalitățile de organizare ale elevilor, în diverse momente ale lecției, pe grupe de nivel, grupe de interes și grupe de metode și stiluri de învățare;
- au fost stabilite sarcini de lucru diferențiate ca grad de dificultate și ca volum;
- a fost stabilit sprijinul ce urmează a fi acordat elevilor în funcție de categoria din care fac parte;
- au fost alese acele metode de învățare care să ușureze participarea fiecăruia, să reducă inhibiția, să permită valorizarea elevilor, reducând ponderea timpului alocat învățării frontale în favoarea învățării prin cooperare sau colaborare.

În acest sens se pot folosi următoarele strategii ale învățării:

- **Sarcini instructive individualizate** (lucrări, teme) în funcție de aptitudinile, înclinațiile, coeficientul de inteligență al fiecăruia, nivelul de dezvoltare intelectuală

- **Fișe de lucru individualizate:**
 - **de recuperare** pentru elevii rămași în urmă
 - **de dezvoltare** pentru elevii buni și foarte buni
 - **de exerciții** pentru formarea unor priceperi și deprinderi
 - **de autoinstruire** pentru învățarea independentă
- **Fișe de evaluare** pentru constatarea nivelului de pregătire
- **Pregătirea individuală** – discuții , meditații, **autoinstruire**.

Tratarea diferențiat trebuie susținută de profesor prin:

- **Sarcinile diferențiate** - activități ce încep cu sarcini scurte, ușoare, de sine stătătoare ce devin treptat mai lungi și mai flexibile. Elevii vor realiza apoi activitatea și, dacă aceasta este bine concepută, toți se vor simți provocați. În felul acesta la lecție vor participa toate tipologiile de elevi.
- **Tehnica întrebărilor și răspunsurilor** - adresati intrebari anumitor elevi. La intrebarile generale raspund elevii rapizi, pregatiti , galagiosi. Adresam intrebari unor anumiti elevi care nu raspund, astfel putem provoca mai multi elevi in cea mai mare parte a timpului. O alta tehnica este scrierea raspunsului de fiecare si citirea a cateva raspunsuri Vom stimula mai multi elevi diferiti care vor putea reflecta asupra raspunsului.
- **Munca in echipa**-poate depasi lipsa de incredere.Grupul poate fi bun atat pentru elevii care au nevoie de sprijin si nu se pot exprima cat si pentru elevii capabili de performanta care preiau initiative si se disting.
- **Alegere**-oferiți o categorie de sarcini unui grup, grupul poate fi atat omogen cat si eterogen, astfel încât elevii să poată selecta una ce îi interesează și care îi va provoca, însă nu este peste nivelul lor. Elevii vor avea uneori nevoie de îndrumare pentru a face alegerea potrivită.
- **Sarcini suplimentare** -incercați întotdeauna să le puneți la dispoziție o sarcină pretențioasă – una ce îl va provoca pe cel mai capabil din grup. Unele dintre cele mai bune sarcini suplimentare sunt cele ce presupun o rezolvare flexibilă.

Modalitati de organizare a activitatii diferentiate:

Se impune imbinarea celor trei forme de activitate: frontale, individuale, in grup in raport cu cerintele programei , cu sarcini unitare dar gradate prin continut si mod de realizare (recunoastere, reproducere, transfer, integrare, creativitate) putem exemplifica prin urmatoarele sarcini:

- 1- cerinte comune pentru toti elevii
- 2- cerinte diferite
 - sarcini identice, timp diferit
 - sarcini diferite,acelasi timp
 - sarcini diferite , timp diferit
 - sarcini diferite dupa posibilitatea fiecaruia
 - fise identice cu sarcini progresive
- 3- activitati individuale cu teme diferite

Beneficiile activitatii diferite:

- Toți elevii vor participa la activitățile propuse la clasă și vor fi implicați în rezolvarea tuturor sarcinilor
- Fiecare elev va fi implicat în activitate și va avea ceva de realizat
- Fiecare elev va reuși să rezolve sarcina propusă și cadru didactic va ști cum/când să-i sprijine pe cei care au nevoie de ajutor suplimentar
- Toți elevii vor primi sprijinul necesar atunci când vor avea nevoie

Activităților diferite trebuie sa indeplineasca urmatoarele cerinte:

- Trebuie să asigure realizarea, în cel mai înalt grad,a sarcinilor învățământului formativ
- Să se desfășoare cu întregul colectiv al clasei
- Obiectivele urmărite trebuie realizate , în timpul lecției
- Să cuprindă pe toți elevii clasei, atât pe cei care întâmpină dificultăți ,cât și pe cei cu posibilități deosebite
- Conținutul este comun și obligatoriu pentru toți elevii
- Evitarea suprasolicitării cât și a subsolicitării

- Folosirea metodelor și procedeelelor care antrenează capacitățile intelectuale

Astfel, procesul de diferențiere trebuie să cuprindă:

- diferențierea obiectivelor de învățare;
- diferențierea activităților de învățare;
- diferențierea evaluării

În concluzie, prin instruirea individualizată și diferențiată, profesorul își poate atinge principalul scop al carierei: reușita la învățatură a tuturor elevilor săi și adaptarea la cerințele competențelor moderne ale învățării:

- Aptitudini și competențe lingvistice- în limba maternă;
- Aptitudini și competențe lingvistice- în limbi străine;
- Aptitudini și competențe matematice;
- Aptitudini și competențe științifice și tehnologice;
- Aptitudini și competențe de învățare;
- Aptitudini și competențe civice, interpersonale , interculturale și sociale;
- Aptitudini și competențe antreprenoriale;
- Aptitudini și competențe de exprimare culturală.

BIBLIOGRAFIE:

Bontas, Ioan – *Pedagogie*, Editura All, 1995,

Cucos, Constantin – *Pedagogie*, Editura Polirom, 2000,

Postelicu, Constantin – *Fundamente ale didacticii școlare* , Editura Aramis, 2000,

Radu, Ion *Învățământul diferențiat. Concepții și strategii*, Editura Didactică și Pedagogică București, 1978.

Prof. Liliana CARAMAN

Liceul Teoretic „Ion Creangă”

